

ОБЩИНСКИ АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА И ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОБЩИНА ВАРНА

Март 2017 година

1. Въведение

В настоящия документ са анализирани демографските, икономическите и социалните фактори, които имат отношение за развитие на населението и повишаване благосъстоянието на хората, живеещи на територията на община Варна. Настоящият ситуационен анализ има за цел да прецени потребностите от откриване, закриване или промяна капацитета на социалните услуги на територията на общината. Анализира се състоянието на реализираните към настоящия момент – общо 58 социални услуги, от които 27 за деца и младежи и 31 за възрастни хора. Анализират се потребностите на различните рискови групи от населението, а именно: деца в риск, лица с увреждания, безработни лица, лица в пенсионна възраст, лица – жертви на трафик, лица със зависимости, др.

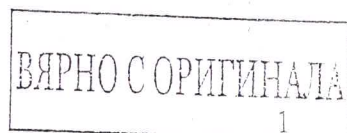
Основна цел в работата на Община Варна е гарантиране на равен старт на лицата от рисковите социални групи до всички сфери на обществения живот. Следвайки европейския модел на политики, община Варна работи за интегрирането на хората в неравностойно положение чрез гарантиране достъпа до архитектурна среда, до общия пазар на труда, до общообразователната система, до процесите на вземане на политически решения, които имат отношение към решаване проблемите на всички граждани. В този смисъл се спазват основните принципи при изготвяне на стратегии и планове за развитие на социалните услуги на територията на Община Варна - партньорство, откритост, доброволно участие на всички страни, въвличаване на гражданското общество, съгласуваност и реалистичност на поставените цели.

2. Методология

При изготвянето на настоящия анализ са използвани данни, получени от държавни и общински структури, които работят в сферата на социалните дейности на територията на община Варна.

Анализът утвърждава следните ценности и принципи при планирането и предоставянето на социални услуги:

- Солидарност, толерантност и прилагане на недискриминационни практики;
- Зачитане на човешките права и съответствие на социалните услуги с добрите международни практики;
- Интересите на потребителите да бъдат водещи при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Съответствие с реалните потребности на потребителите;

- Равен достъп до услуги за всички рискови групи и уязвими общности;
- Насърчаване на услугите в общността;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги;
- Прилагане на иновации при планираните услуги и мерки;
- Прозрачност и отчетност при планирането и усвояването на финансовите средства;
- Осигуряване на подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- Осигуряване на достатъчно социални услуги, даващи възможност за личен избор на потребителя;
- Спазване принципите на законосъобразност и съблюдаване на нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

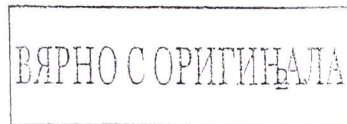
3. Описание на ситуацията в община Варна.

По данни от НСИ, населението на община Варна към 31.12.2015г. е 344 775 души. Сравнено с населението от последното преброяване през 2011г. се бележи нарастване с 1 132 лица. Етническият състав на община Варна е 93% българи, 3,56% турци, 1,4 % роми и 1,4 % други етноси.

Динамиката на регистрираната **безработица** в Община Варна се обуславя, както от цялостното състояние на икономиката в страната, така и от специфичните особености на района. Пазарът на труда в община Варна се характеризира със сезонност в търсенето и предлагането основно в отрасли: туризъм и строителство. Най – трудно намират трудова реализация лицата в предпензионна възраст – тези над 55 години, както и младежите от 18 до 29 годишна възраст. Следват безработните лица, които са с ниско образование и квалификация.

Жилищната осигуреност играе важна роля в развитието на обществото и е от изключително значение за социалния, икономическия и културния прогрес. Без провеждането на определена жилищна политика е невъзможно постигането на необходимото ниво на жилищно задоволяване, което води до благоприятни социални и икономически последици и допринася за благоденствието на обществото и на отделния човек. Балансираната съразмерно развиваща се жилищна система е фактор и индикатор за устойчиво развитие на Общината.

Основните проблеми характеризиращи жилищния фонд на Община Варна са:

- Наличие на жилищен фонд, разположен в различни типове многофамилни жилищни сгради, строени по индустриален способ, с необходимост от обновяване;
- Лошо състояние на сградния фонд;
- Ниска степен на енергийна ефективност на сградния фонд;
- Реализираното през деветдесетте години на 20 век жилищно строителство не осигурява паркиране за обитателите в рамките на частните имоти;
- Прекалено плътно са застроени вътрешно-квартални пространства, в които няма достатъчно зеленина, слънце и въздух;
- Прекалена износеност на част от сградите и инженерната инфраструктура на улиците и кварталите.

Основна цел на местната жилищна политика трябва да бъде изграждането на такава жилищна система, която създава достъп и възможност за адекватно жилище на всички хора, живеещи и работещи в Община Варна.

4. Анализ на групите в риск в община Варна

4.1 Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението.

Бедността, заболяемостта, безработицата, неграмотността, ниската квалификация, нерешените жилищни проблеми, липсата на здравни и социални осигуровки, зависимостите към алкохол и наркотични вещества, престъпността пораждаат формирането на рискови групи от населението на територията на цялата страна. Община Варна като цяло не прави изключение. Имайки предвид географското разположение и икономическото развитие, финансовите ресурси, които се залагат ежегодно за интеграция на лицата от уязвимите групи, все по – често градът ни става притегателен център за различни групи граждани, част от които са обект на подпомагане от системата на социални дейности.

Основни цели на вече функциониращите социални услуги за деца и пълнолетни лица са подобряване качеството им и ефективност при осигуряване на независим живот на потребителите.

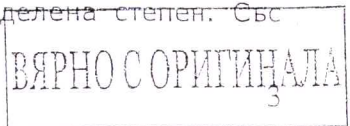
Следвайки политиките за интеграция и осигуряване на равен старт за всички възрастни и деца в неравностойно положение, към месец март 2017 година на територията на община Варна реализират дейността си общо 58 социални услуги.

4.2 Характеристика на рисковите групи

ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

/деца и пълнолетни лица/

Една шеста от европейците или общо около 80 милиона души живеят с някаква форма на увреждане. Повече от една трета от хората на възраст над 75 години страдат от увреждания, които ги ограничават в определена степен. Със

застаряването на населението на Европейския съюз тези цифри растат. Заради физически и други препятствия и дискриминация повечето от тези хора твърде често не могат пълноправно и пълноценно да участват в обществения и икономическия живот.

Според Хартата на основните права на Европейския съюз „Съюзът признава и зачита правото на хората с увреждания да се ползват от мерки, които осигуряват тяхната автономност, социална и професионална интеграция и участието им в живота на общността“. Освен това с подписването на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания ЕС и всички държави-членки поеха ангажимент за създаването на Европа без бариери.

Зачитайки правата и принципа за равен старт на всички хора, националната, в частност общинската политика осигурява финансиране, равнопоставено участие, активно сътрудничество, популяризиране на проблемите и осведоменост за хората с увреждания. По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ – Варна възрастните хора с увреждания /лица над 18 години/, живеещи на територията на общината и получаващи месечна добавка за социална интеграция по Закона за интеграция на хората с увреждания са 23 814, в това число 1 047 деца с увреждания /лица от 0 до 18 годишна възраст/.

Таблица 1 Деца и възрастни с увреждания, които получават месечна добавка за социална интеграция по ЗИХУ (Източник: ДСП-Варна).

Хора с увреждания (деца и лица)	ОБЩО
Общ брой хора с увреждания (деца и лица)	23 814
Пълнолетни лица	22 767
Деца	1 047

Политиката на институционализация на услугите за деца и възрастни лица продължила в течение на повече от 40 години, оставя трайни следи върху обществените нагласи и менталитета на хората в страната. Деинституционализацията е процес на реализиране на алтернативни социални услуги в общността, които да обгрижват потребителите в семейна или близка до семейната среда. Ежегодно Община Варна разкрива социални услуги в общността, но все още остават нерешени проблеми:

- Потребността от увеличаване капацитетите на част от социалните услуги в общността;
- Равномерното разпределение на социалните услуги на територията на общината;
- Липсата на финансови ресурси за разкриване на нови социални услуги;
- Недостатъчен финансов ресурс на разкритите вече социални услуги за повишаване на качеството им;
- Недостатъчната материална база за реализиране на социални услуги;
- Недостатъчност на приобщаващата социална и архитектурна среда;

ВАРНА С ОРИГИНАЛА

- Променените модели на семейно поведение, които водят до увеличаване на извънбрачните раждания и родителите, полагащи сами грижа за децата си.

Всички тези причини биха довели до социалното изключване на семействата и настаняването на децата и пълнолетните лица в институция.

ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ

Дете в риск е дете, чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа; дете, което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му; дете, за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие; дете, което страда от увреждания, както и от труднолечими заболявания, констатирани от специалист; дете, за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

Процесите на деинституционализация на социалните услуги за деца доведоха до «реформиране» и «преструктуриране» на домовете. На територията на община Варна се разкриха алтернативни социални услуги за деца. Изградиха се 7 центъра за настаняване от семеен тип; реформира се една социална услуга от център за социална рехабилитация и интеграция за деца от малцинствен произход в център за обществена подкрепа; предприеха се процедурни действия за закриване на приют за деца и център за работа с деца на улицата и разкриване на „кризисен център за деца“.

Настаняването на деца в институции нарушава техните права, гарантирани от международни конвенции, по които Република България е страна (Конвенция на ООН за правата на детето, Конвенция на ООН за правата на хора с увреждания) и води до установяване на дискриминационни модели в образованието и достъпа до качествена грижа и услуги.

С цел намаляване на дискриминиращите фактори спрямо децата, Община Варна предоставя общо 27 социални услуги за деца и младежи с общ капацитет 755 места, съответно разпределени:

Институции – 1

Резидентен тип – 11

В общността – 15

Следвайки принципите за деинституционализация на услугите за деца и младежи с увреждания и със специални образователни потребности, община Варна предоставя социални услуги в общността, които не откъсват потребителите от семейната им среда.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Таблица 2 Социални услуги за деца с увреждания – грижа в общността
(Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Център за социална рехабилитация и интеграция „Радост“	60 места	държавно
2.	Център за социална рехабилитация и интеграция „Вижън“	25 места	държавно
3.	Център за социална рехабилитация и интеграция „Карин дом“	50 места	държавно
4.	Център за социална рехабилитация и интеграция „Прегръдка“	40 места	местно
5.	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с множество увреждания „Ирис“	30 места	държавно
6.	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца с психични разстройства	20 места	местно
7.	Дневен център за деца и младежи с увреждания „Св. Йоан Златоуст“	40 места	държавно

„Центровете за социална рехабилитация и интеграция“ са форма на почасова подкрепа на деца, свързана с извършване на рехабилитация, социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване.

В Дневен център за деца и младежи с увреждания „Св. Йоан Златоуст“ се предоставя подкрепа на деца и младежи с трайни увреждания, като се създават условия за обслужване, отговарящи на ежедневните и рехабилитационните им потребности, както и на потребностите от организация на свободното време. Потребителите се подпомагат от професионалисти с цел социално включване и превенция на настаняването им в специализирана институция.

В Годишния план за развитие на социалните услуги на община Варна за 2017 година и 2018 година е предвидено разкриването на „седмична грижа“ с капацитет 25 места към Дневен център за деца и младежи с увреждания „Св. Йоан Златоуст“. Същото би допринесло за наличие на лично време на родителите на тези деца и младежи с увреждания или подпомагането им при осигуряване на отдых или лечение.

Следвайки Методиките за почасово предоставяне на услугите в общността, посочените в таблицата 2 центрове за социална рехабилитация и интеграция работят над капацитета. С разкриването на 7 ЦНСТ-а за деца и младежи с увреждания на територията на общината, възниква необходимост от допълнителна

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

реhabилитация на потребителите им, извън тази която предоставя ЦНСТ.

„Социален асистент“ е социална услуга, която осигурява интеграцията на децата с увреждания и СОП в масовите детски градини и училища, като подпомага тяхното развитие и социализация в среда на техните връстници. Тази социална услуга е в помощ на родителите на децата със специални потребности, освобождавайки ги от задължението за непрекъсната грижа и давайки им възможност да се реализират на пазара на труда, осигурява превенция на изоставянето на децата с увреждания, както и осигурява работа за лицата – социални асистенти. Услугата „социален асистент“ се предоставя в детските градини и училищата. Считаме за необходимо да бъдат обучени, освен лицата, изпълняващи длъжността „социален асистент“, така и всички работещи в сферата – директори, помощник-директори, учители, психолози, педагогически съветници и здравни работници в педагогическите заведения за работа с тази целева група, като ясно се формулират техните задължения и се изясни необходимостта от координираност на действията между социалната, здравна и образователна сфера.

С реализирането на социалните услуги от резидентен тип се подпомага процеса на деинституционализация, като се осигурява безопасна и сигурна среда за потребителите, защита на техните интереси, интеграция на децата и младежите.

По проект „Подкрепа за деинституционализация на социални институции, предлагащи социални услуги за деца в риск“ на територията на общината се изградиха 7 центъра за настаняване от семеен тип, в съответствие с Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013г.“ Общата стойност на проекта е в размер на 4 924 311,12 лв., от които 3 427 375,00 лв. за строително-монтажните работи, оборудване и обзавеждане. При реализирането на следващата фаза по проект BGPO001-5.2.12-0074-I0001 „Да не изоставяме нито едно дете „У дома, а не в дом“, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в ЦНСТ-тата бяха настанени деца и младежи с увреждания. Общия капацитет на седемте центъра е 98 места. Една от целите, които си постави община Варна при реализирането на услугата е връщане на настанените деца и младежи от центровете за настаняване от семеен тип в биологичното или разширеното семейство, ако това е в интерес на детето. Цитирания проект приключи на 30.11.2015г. От 01.01.2016г. центровете за настаняване от семеен тип функционират с финансиране от държавния бюджет.

Предвид гарантиране на устойчивост на проектните дейности и осъществяване на по – добра организация на работата в центровете, както и осигуряване на качествена грижа за децата и младежите, с решение на Общински съвет – Варна се създаде Комплекс за социални услуги за деца и младежи, в който се включиха новопостроените 7 ЦНСТ-а, както и съществуващото до сега като самостоятелна структурна единица - второстепенен разпоредител с бюджетен

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
7

кредит към Община Варна Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания „Могилино“ с капацитет 10 места. Така капацитетът на комплекса е 108 места.

Таблица 3 Социални услуги за деца с увреждания – резидентна грижа
(Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Комплекс за социални услуги за деца и младежи /8 ЦНСТ-а, от които 6 са за деца с увреждания и 2 са за деца без увреждания/	108 места	държавно

В два от центровете за настаняване от семеен тип /общ капацитет 28 места/ са настанени деца без увреждания. Част от децата, настанени в центровете за настаняване от семеен тип са с тежки увреждания, нуждаещи се от постоянна медицинска грижа.

Таблица 4 Деца/младежи, настанени ЦНСТ към 31.12.2016г. (Източник: Община Варна).

Деца/младежи настанени в ЦНСТ	Деца	Младежи	общо
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца без увреждания „Изгив – изток“	12	1	13
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца без увреждания „Изгив – запад“	12	1	13
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Могилино“	3	7	10
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Владиславово А“	12	1	13
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Владиславово Б“	0	13	13
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Тополи А“	0	12	12
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Тополи Б“	8	3	11
Деца/младежи, настанени в ЦНСТ за деца с увреждания „Тополи С“	11	0	11
Общ брой Деца/младежи в ЦНСТ	ОБЩО		
	Деца	Младежи	Общо
	58	38	96

Извод: Предоставяните на територията на община Варна социални услуги в общността за деца с увреждания не е достатъчен.

Предложение: С цел повишаване качеството на предоставяне на дейностите в центровете за социална рехабилитация и интеграция, е налице необходимост от увеличаване на капацитета с 35 места, реализирането на Дневен център за деца и младежи с увреждания – седмична грижа – капацитет 25 места, както и повишаване на капацитета

ВАРНО СОРИГИНАЛА

на услугата „социален асистент“ за деца. Необходимо е разкриването на Кризисен център за деца от 0 до 5г. Необходимо е разкриването на Дневен център за деца с нарушение в моториката със или без умствена недостатъчност. Необходимо е реформиране на част от центровете за настаняване от семеен тип с целева група „деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи“. Необходимо е разкриване на Център за специализирана здравно- социална грижа за деца с потребност от постоянни медицински грижи. Необходимо е разкриването на два дневни центъра за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства. Необходимо е разкриване на два центъра за специализирана здравно – социална грижа за деца с високо рисково поведение и потребност от специализирани здравни грижи. Необходима е по – добра координация между отделните структурни единици, ангажирани в процеса на предоставяне на социални, здравни и образователни услуги.

ИЗОСТАВЕНИ НОВОРОДЕНИ ДЕЦА със и без увреждания

Броят на изоставените деца намалява, във връзка с провежданата държавна политика за деинституционализация, както и на превантивните мерки, които вземат социалните работници от Отдел „Закрила на детето“ и неправителствени организации, които работят по превенция на изоставянето на ниво родилен дом на територията на община Варна. В община Варна са създадени условия и се финансират социални услуги, които работят по превенция на изоставянето, видно от таблица 5.

Таблица 5 Социални услуги за деца – превенция на изоставянето
(Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Център за превенция на изоставянето на деца с увреждания „Карин дом“	40 места	местно
2.	Център за обществена подкрепа „Другарче“	40 места	държавно
3.	Център за обществена подкрепа „Варна“	100 места	държавно
4.	Център за обществена подкрепа „За по-добро бъдеще“	60 места	държавно
5.	Център за обществена подкрепа „Бъдеще за децата на Аспарухово“	80 места	местно
6.	Звено „Майка и бебе“	8 места	държавно

ВАРНА С ОРИГИНАЛА

7.	Социален асистент	120 места	местно
8.	Общностен център за деца и семейства		проект
9.	Приемна грижа		проект

Център „Ранна интервенция за предотвратяване изоставянето на деца с увреждания“ е социална услуга, иновативна за процеса на деинституционализация за деца от 0 до 4 г., които са с риск от изоставане в развитието или с диагностицирано увреждане и техните семейства. Социалната услуга е мобилна и включва комплекс от дейности, свързани с игрова терапия, родителска взаимопомощ, консултации по успешно кърмене, домашни посещения.

„Приемната грижа“ е отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на близки и роднини или в приемно семейство“. Услугата „приемна грижа“ дава възможност на много деца в риск или настанени в специализирани институции да се отглеждат в семейна среда. Отглеждането и възпитанието на дете в приемно семейство гарантира правото му да расте в семейна среда и да се развива пълноценно. Когато детето е в риск, услугата „приемна грижа“ осигурява определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за детето, което допринася за неговото правилно физическо, психическо и емоционално развитие. В определени случаи приемната грижа осигурява подкрепа на биологичните родители в кризисни ситуации и допринася за процеса на деинституционализация в България, което е основен приоритет в политиката по закрила на децата. Приемната грижа включва дейности по набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, настаняване и отглеждане на дете в приемно семейство, подкрепа и наблюдение. На 01 декември 2015 г. Министерството на труда и социалната политика и Агенция за социално подпомагане /АСП/ сключиха договор по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M 9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“ – ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 година. Община Варна е сред 150-те общини, одобрени като партньор на Агенция за социално подпомагане, която е конкретен бенефициент по проекта. Осигурена е приемственост в предоставянето на приемна грижа чрез проекта „Приеми ме 2015“. Целта на проекта е да се усъвършенства и да се разшири обхвата на услугата „приемна грижа“, да се затвърди нейното предоставяне на местно ниво като алтернативна форма за отглеждане на деца в риск в семейна среда. Общият бюджет на проекта „Приеми ме 2015“ е 51,6 милиона лева, реализацията му ще продължи до 31 март 2018 година. Към Община Варна е сформиран Областен екип за управление на проекта и Областен екип по приемна грижа за предоставяне на услугата на

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

областно ниво. Екипът се състои от началник екип и 11 социални работници, които отговарят за общините: Аврен, Аксаково, Белослав, Варна, Вълчи дол, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия. Към 31 декември 2016 г. настанените деца в областта са 131, както следва: за община Аврен – 2; община Аксаково – 26; община Белослав – 2; община Варна – 55, от които 6 деца са с увреждания; община Вълчи дол – 9; община Девня – 13, от които едно дете е с увреждане; община Долни чифлик – 4, от които 2 деца с увреждане; община Дългопол – 1, община Провадия – 19. Приемните семейства са 136, от които едно е доброволно. В община Варна приемните семейства са 50 професионални и едно доброволно.

Центровете за обществена подкрепа работят по различни направления: «Превенция на изоставянето», «Реинтеграция и деинституционализация», «Работа с деца със специални нужди», «Превенция на насилието», «Превенция на отклоняващото се поведение», «Мобилна работа», «Приемна грижа», «Семейно консултиране», Програма за безопасна грижа и обучение на родителите за осигуряване и отглеждане на децата в безопасна среда.

Социалната услуга «Социални асистенти на 120 деца със специални образователни потребности» е насочена към дейности, свързани с придружаване на децата в общообразователните училища и детски градини, организация на свободното време и осъществяване на контакти.

Предоставените в Звено «Майка и бебе» социални услуги са свързани с насърчаване родителската привързаност и подпомагане на младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.

За превенция на изоставянето на деца на по – късна възраст и за интеграцията на деца в риск от бедност и отпадане от образователната система, както и за повишаване родителския капацитет на семействата им на територията на община Варна функционират Общностен център за деца и семейства и Центрове за обществена подкрепа.

Община Варна реализира проект «Общностен център за деца и семейства», финансиран със заемни средства (Заем 7612 BG) от Международната банка за възстановяване и развитие в размер на 40 милиона евро. Сключено е споразумение за финансиране с Министерство на труда и социалната политика №РД 09-24/31.05.2011г. на стойност 1 999 545 лв. Проектът включва подпроекти за предоставяне на пакет от интегрирани социални услуги и услуги за грижи за деца от 0 до 7 годишна възраст и за родителите и децата от уязвими групи, както и за деца с увреждания и техните семейства. Специфично за услугите е тяхната интегрираност – както по отношение на съвместната работа на различни специалисти с целевите групи, така и по отношение на самият характер на услугите – социални, здравни, услуги за предучилищна подготовка и т.н.

ВАРНО С ОРИГИНАЛА
11

Проблемите, свързани с липсата на здравна култура, неграмотност, ниска квалификация, липса на родителски капацитет при някои малцинствени групи водят до ниско качество на живот на децата им. Това формира потребност от реализиране на социални услуги успоредно за родители и деца. Такива дейности се предоставят в Общностните центрове.

Извод: На територията на община Варна има развита мрежа от социални услуги, които да подпомагат семействата с цел превенция на изоставянето на деца. Има наличие на целева група с нисък родителски капацитет, за която би следвало да се предложи адекватна на потребностите социална услуга.

Предложение: Необходимо е разкриването на втори Общностен център за деца и семейства, както и осигуряване на устойчивост на функциониращия в момента по проект. Необходима е активна работа и стимулиране на организациите, които работят в посока превенция на изоставянето на деца. Специалистите в услугите по превенция на изоставянето, следва да бъдат мотивирани за повече и качествена работа, особено на ниво родилен дом. Необходимо е повишаване капацитета на услугата „социален асистент“ за деца.

ДЕЦА, ЛИШЕНИ ОТ РОДИТЕЛСКА ГРИЖА

На територията на община Варна функционираха две специализирани институции за деца лишени от родителска грижа на възраст от 3 до 18 годишна възраст – ДДЛРГ „Другарче“ и ДДЛРГ „Надежда“. Следвайки националната политика за деинституционализация на услугите за деца, на територията на община Варна започна да функционира Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания „Другарче“, в който бяха изведени 8 деца от ДДЛРГ „Другарче“ и Център за обществена подкрепа „Другарче“. През 2011 г. се намали капацитета на ДДЛРГ „Другарче“ от 59 места на 30 места. През 2016 година капацитетът на ДДЛРГ „Другарче“ беше намален от 30 места на 15 места, а считано от 01.01.2017 година, същият е закрит. През 2016 година беше намален капацитетът на ДДЛРГ „Надежда“ от 30 на 20 места.

Реинтеграцията на децата от домовете в приемни семейства и семействата на близки и роднини, подкрепя процесите на деинституционализация.

На територията на община Варна се реализират 4 социални услуги за целева група „изоставени деца“.

ВАРНО С ОРИГИНАЛА

Таблица 6 Социални услуги за деца (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Приют за деца „Гаврош“	15 места	държавно
2.	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания „Другарче“	8 места	държавно
3.	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца в неравностойно положение	30 места	местно
4.	Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания – 2 броя „Изгрев“ /включени в Комплекса за социални услуги за деца и младежи	2 x 14 места	местно

С промяната в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане /обнародван в ДВ бр. 89 от 11.11.2016 г./, "Приют" е форма на социална услуга, предоставяна за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година за определена част от денонощието (от 17,00 ч. на текущия ден до 10,00 ч. на следващия ден) на бездомни лица и семейства при неотложна необходимост от задоволяване на базовите им потребности, свързани с осигуряване на подслон, храна, хигиена и социално консултиране. Съгласно нормативните изменения, услугата приют се предоставя само на пълнолетни лица.

"Център за работа с деца на улицата" е комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотвяване на децата, обучение в родителски умения.

На територията на община Варна няма регистрирани деца на улицата.

Поради горепосочените причини, Община Варна предприе действия за закриване на приют за деца и център за работа с деца на улицата, като целевите групи ще бъдат обхванати от разкриването на „Кризисен център“ за деца с капацитет 20 места.

С развитие процесът на деинституционализация предстои закриване на домовете за деца. На младежите, завършващи средното си образование предстои да напуснат ДДЛРГ „Княгиня Надежда“. Голяма част от тях нямат семейства, близки и роднини, не са жилищно обезпечени. Поради това възниква необходимостта от разкриване на Наблюдавано жилище за младежи и Преходно жилище.

Извод: Тенденцията е към намаляване настаняването на деца в домове и закриване на институциите.

ВАРНА С ОРИГИНАЛА
13

Предложение: Необходимо е разкриването на второ Наблюдавано жилище за младежи от 18 до 21 години и Преходно жилище за деца от 15г. до 18г. Необходимо е стимулиране работата на специалистите в посочените социални услуги, които да работят активно със семействата на децата за повишаване, културата и знанията на членовете от семейството, относно опазване на детското здраве, права на децата, възможности за трудова заетост чрез повишаване на квалификацията им, с цел създаване на по - добри условия на живот на децата в риск.

През периода месец октомври – декември 2016 година експерти от дирекция «Социални дейности» на Община Варна, инспектори от Инспектората на Агенция за социално подпомагане – София и експерти от Регионална дирекция за социално подпомагане – Варна участваха в съвместни екипи за провеждане и мониторинг за качеството на социалните услуги за деца и подкрепа на отделите за закрила на детето на територията на община Варна. Дейностите бяха осъществени по проект: Дете-центриран мониторинг за проследяване на ефекта на деинституционализацията върху деца и семейства, финансиран от фондация Оук с цел Апробиране на системата за мониторинг на качеството в областите „Работа по случай“ и „Управление на услуги“ в градовете – Варна, Велико Търново и област Разград. Екипите приключиха работата си със заключителен доклад, в който бяха направени следните изводи:

Проектът създаде възможност да се създадат индикатори и модел на система за дете-центриран мониторинг на политиката и практиката за децата. Системата за дете-центрирания мониторинг интегрира опита на професионалистите, работещи с деца и семейства и ги направи партньори в процеса на мониторинг. Проведения Мониторинг на качеството доказва, че:

- о В социалните услуги има създадени механизми за осигуряване на среда и възможности за максимално развитие на всяко дете. За всяко дете - потребител на услуга се грижат добре подготвени специалисти, които прилагат дете – центрирания подход в работата си.
- о Мнението на децата и техните родители се търси активно. Те са свободни да изразяват своите желания и потребности, които се подкрепят и стимулират.
- о В работата по случай спрямо детето се прилага комплексен подход. Децата и семействата са подкрепени и активно включени в целия процес на вземане на решения и грижа за детето

В бъдеще ако се възприеме тази система за мониторинг на услугите с цел по ефективното ѝ прилагане на дете – центриран подход може да се помисли в посока да има реална измеримост на изпълнението на индикаторите по сфери на дейност.

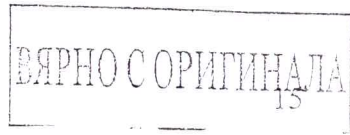
ВАРНО С ОРИГИНАЛА

ДЕЦА, ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Деца във виктимогенен риск са лица до 18 годишна възраст, които поради свои индивидуални, личностни, поведенчески особености и характеристики на социалната им среда са станали жертви или са в потенциална ситуация да станат жертви на престъпления, трафик, експлоатация или други форми на насилие.

Повечето от децата, които се намират в криминогенен риск, са всъщност и жертви на насилие и престъпни посегателства, и обратно – децата във виктимогенен риск, особено такива, които са преживявали престъпления, развиват девиантно поведение и често пъти извършват насилие или престъпления. В национален план съществуването на „деца в криминогенен риск“ и „деца във виктимогенен риск“ е особено важно явление предвид социално-икономическата криза, в която се намира българското общество. Поради различни причини някои от тези малтретирани деца са станали обект на работа от стана на специализираните полицейски органи за деца – Детските педагогически стаи, най-често за извършени криминални деяния от тях. Тези прояви обаче, са вследствие на проявено насилие срещу децата, които след като са били жертва на тормоз са попаднали в криминогенен риск и са извършили девиантна проява. При тези случаи криминогенният и виктимогенният риск са пряко свързани.

Често децата са обект на насилие в биологичното или разширеното семейство. Като водеща причина се оказват проблемите от социално – икономически характер, свързани с неспособността и невъзможността на родителите да посрещнат основните жизнени потребности на детето. Раздялата с единия от родителите, независимо дали причината е развод или работа в чужбина е друг фактор, оказващ влияние върху поведението на маловръстните. Нарастват проявите на насилие и агресивност в училище. Учителите и педагогическите съветници не са подготвени да се справят с този проблем. Голяма част от училищата нямат капацитет за създаване на училищни програми по превенция на насилието. Преобладаващите случаи на физическо и психическо насилие в образователните институции, определят необходимостта от развиване на дейности, насочени към повишаване компетентността за справяне с агресивното поведение и конфликтите, както на учителите, така и на децата. Други деца стават жертви на сексуална експлоатация: проституция; детска порнография; трафик на деца за сексуални цели. Децата стават търговски и сексуално експлоатирани по други, по-малко очевидни пътища, чрез домашно робство и принудителен труд. Една от най-тежките форми на сексуална експлоатация на деца е детската проституция. Проституиращите деца безусловно са жертви на криминални групи и организираната престъпност, въпреки че от някои хора проституирането се приема за девиантно поведение.

Законът за закрила на детето урежда правата, принципите и мерките за закрила на детето, органите на държавата и общините и тяхното взаимодействие при осъществяване на дейностите по закрила на детето, както и участието на юридически лица и физически лица в такива дейности. Държавата защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот за всички групи деца съобразно възрастта, социалния статус, физическото, здравословно и психическо състояние, като осигурява на всички подходяща икономическа, социална и културна среда, образование, свобода на възгледите и сигурност.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето целта на мерките за закрила е да подпомогнат детето и семейството в зависимост от възможностите за отглеждане и възпитанието и се осъществява чрез съдействие, подпомагане и услуги в семейна среда; настаняване в семейство на роднини или близки; осиновяване; настаняване в приемно семейство; предоставяне на социални услуги - резидентен тип; настаняване в специализирана институция; полицейска закрила; специализирана закрила на обществени места; информиране за правата и задълженията на децата и родителите; осигуряване на превантивни мерки за сигурност и защита на детето; осигуряване на правна помощ от държавата; специални грижи за децата с увреждания;

За осигуряване правата на децата, в община Варна е създаден Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, в който са включени експерти от различни области, работещи за защита права на децата. Дирекция „Превенции“ при община Варна работи целогодишно по различни програми в училищата, с цел превенция на агресивното поведение.

„Синя стая“ е специализирано помещение за провеждане на разпити на деца, свидетели или жертви на насилие. Синята стая цели щадящо изслушване на децата, като се избягва допълнителното им травмиране в процеса на разследване и правораздаване, като в същото време се гарантира събирането на пълна и точна информация по даден случай, за да може да се приложи ефективно правосъдие. От 2016 година на територията на община Варна функционира „Синя стая“.

На територията на община Варна няма социална услуга, която да предоставя услуга за целева група „деца с високо рисково поведение и необходимост от специализирани здравни грижи“.

Извод: Необходим е задълбочен анализ в училищата за причините на агресивното поведение между децата, на база на който да бъдат създадени програми за интерактивна работа с децата, още в

начален курс на
ВАРНА С ОРИГИНАЛА

обучение. Следва да координират действията си в тази посока компетентни специалисти в училищата и социалните услуги в общността и тези от резидентен тип. Необходимо е специализирано обучение на приемни семейства, в които да бъдат настанявани деца с девиантно поведение.

Препоръка: Необходимо е разкриване на два центъра за настаняване от семеен тип за деца с девиантно поведение.

ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА С УВРЕЖДЕНИЯ

С цел подобряване качеството на живот на възрастните хора в началото на 2014 г. бе приета Национална стратегия за дългосрочна грижа (РМС № 2 от 07.01.2014 г.). Стратегията предвижда изграждане на достъпни и качествени услуги в общността и в домашна среда, които да осигурят възможност за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора и същевременно да имат превантивна роля по отношения институционализацията на тези лица. Сериозен акцент в Стратегията е поставен върху деинституционализацията на грижата за хора с увреждания и възрастните хора, развитието на услугите в домашна среда и подкрепата на семействата с повишена отговорност за грижа към зависимите членове. Насърчаването на взаимодействието между социалните и здравните услуги, включително и развитието на иновативни междусекторни услуги, както и прилагането на интегриран подход, също са сред приоритетите в Стратегията. Сред основните приоритети е създаване на по-ефективен механизъм за финансиране на дългосрочна грижа и постигане на устойчиво нарастване на финансовите средства за услуги в общността и в домашна среда.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“ – Варна възрастните хора с увреждания /лица над 18 години/, живеещи на територията на общината и получаващи месечна добавка за социална интеграция по ЗИХУ са 22 767.

Предоставените социални услуги за възрастни хора на територията на общината са 31, разпределени, както следва:

- Институции – 3
- Резидентен тип – 7
- В общността – 21

Най – добре развита на територията на общината е мрежата от центрове за социална рехабилитация и интеграция, които са форма на почасова подкрепа на пълнолетни лица, свързана с извършване на рехабилитация, социални и психологически консултации, съдействие за професионално ориентиране и реализация, възстановяване на умения за водене на самостоятелен живот, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване, включително за хора със зависимости, без да откъсват потребителя от обичайната му семейна среда.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Таблица 7 Социални услуги за възрастни хора с увреждания – грижа в общността (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с умствени увреждания „Чайка“	30 места	държавно
2.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увредено зрение „Съпричастие“	40 места	държавно
3.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреден слух	40 места	държавно
4.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания „Вижън 1“	30 места	държавно
5.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания „Вижън 2“	30 места	държавно
6.	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни с говорно – езикови нарушения при мозъчна увреда	40 места	местно
7.	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни „Шанс за хора с увреждания“	50 места	местно
8.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица зависими от алкохол	25 места	местно
9.	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни с психични разстройства	25 места	местно
10.	Център за равни възможности	40 места	местно
11.	Бизнес център за хора с увреждания	40 места	местно

Освен посочените центрове, лицата имат възможност да ползват и социални услуги като домашен помощник, обществена трапезария, домашен социален патронаж, които обгрижват, както хора с увреждания, така и самотни стари хора. Чрез реализацията на проекти се осигурява и социалната услуга „личен асистент“, чийто капацитет към настоящия момент не е достатъчен.

Общия капацитет на социалните услуги за пълнолетни лица с увреждания към месец март 2017 е 2 670, от които 1065 места са за социалната услуга „обществена трапезария“.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА
18

На територията на община Варна остават необхванати от социални услуги целевите групи „лица с Алцхаймер и деменция“ и „лица, напускащи пенитенциарните заведения“.

Предложение: За осъществяване процесът на деинституционализация в услугите за възрастни хора, е необходимо увеличаване капацитета на социалната услуга „Личен асистент“, разкриване на услуга „Социален асистент“, увеличаване капацитета на Домашен социален патронаж и „Домашен помощник“, разкриване на Дневен център за пълнолетни лица с деменции и Алцхаймер, разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, напускащи пенитенциарните заведения. Необходимо е разкриване на център за настаняване от семеен тип за лица с деменция и Алцхаймер.

ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ПСИХИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА

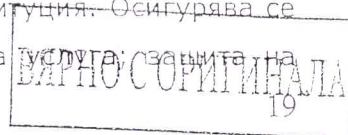
Тежките психически разстройства представляват един от главните фактори, които допринасят за глобалните и регионални разходи, свързани с инвалидността в системите на здравеопазване и социални дейности. В последните години основната тенденция в грижите за тежко психично болните се промени от грижи в специализирани институции към окуражаване и предоставяне на помощ и грижи на много от засегнатите индивиди да живеят свободно в общността.

На територията на община Варна и област Варна няма специализирана институция за хора с психична разстройства. Функционира едно защитено жилище за жени с психични разстройства „Адаптация“, чийто капацитет остава целогодишно запълнен.

Таблица 8 Социални услуги за възрастни с психични разстройства – резидентна грижа (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Защитено жилище за хора с психични разстройства „Адаптация“	8 места	държавно

„Защитено жилище“ е форма на социална услуга за пълнолетни лица с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, които, подпомагани от специалисти, водят относително самостоятелен начин на живот в среда, близка до семейната. Предоставените услуги в защитеното жилище оказват подкрепа и консултиране на лица, навършили 18 години, като се осигуряват подслон, храна, дрехи. Осъществяват се занимания, с които потребителите да подобрят уменията си за справяне с ежедневните дейности в бита, водене на независим начин на живот, с цел превенция на настаняването им в специализирана институция. Осигурява се безопасна и сигурна среда за потребителите на социалната услуга.

техните интереси. Социалната услуга се осъществява със средства от държавния бюджет. Предоставя се от външен доставчик след проведен конкурс, на основание чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Отчитайки потребностите от социални услуги за целева група „пълнолетни лица с психични разстройства“, през 2014г. на основание Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, община Варна проведе конкурс и предостави за управление на външен доставчик социалната услуга „център за социална рехабилитация и интеграция“ за лица с психични разстройства с капацитет 25 места, местна дейност.

Таблица 9 Лица с психични разстройства, чакащи настаняване в ЗЖ/ЦНСТ към 31.12.2016г. (Източник: ДСП -Варна).

Лица с психични разстройства, подали документи	настанени
Общ брой Лица с психични разстройства, живеещи/настанени в ЗЖ към 31.12.2016 г.	82

В Дирекциите „Социално подпомагане“ продължава да има чакащи лица с психични разстройства за настаняване в специализирана институция или защитено жилище, видно от таблица 9.

Извод: Предоставяните на територията на община Варна социални услуги за целева група „хора с психични разстройства“ са недостатъчни и не отговарят на потребностите на населението.

Предложение: Необходимо е разкриване на социална услуга от резидентен тип – център за настаняване от семеен тип/защитено жилище с целева група „лица с психични разстройства“, която да функционира на територията на община Варна.

ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА С УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ

Всеки човек с увреждане има различни потребности от подкрепа в своя живот – здравна, социална и образователна, подкрепа за труд, др. За да бъде качествена подкрепата за него, е необходима координация между различните обществени системи (здравеопазване, образование, социални дейности, пазар на труда). Моделът за социално включване на хората с умствена изостаналост се опира на принципи, свързани с подкрепа, съответстваща на спецификите на точно определената целева група и спрямо индивидуалната перспектива на лицето с увреждане за постигане на самостоятелност и независимост в живота. Специфично внимание се отделя на потребностите от изграждане на естествена мрежа от близки и приятели, която може да се замени от професионалната подкрепа. Ролята на социалната система и обхвата на действие на социалните услуги се дефинират съобразно принципите на Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН.

ВАРНА
ВАРНО С ОРИГИНАЛА

Подкрепата, предоставяна чрез социалните услуги има различна интензивност в различните периоди на развитие и живот. Цел на подкрепата е развитие на умения за самостоятелен живот на лицето с увреждане и намаляване на интензивността на професионалната грижа.

На територията на община Варна се предоставят социалните услуги «дневен център», «защитено жилище» и център за социална рехабилитация и интеграция с целева група «лица с умствена изостаналост». Разкрити са два дневни центъра, услугите в които се предоставят от външни доставчици след проведен конкурс на основание Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане /таблица 10/.

Таблица 10 Социални услуги за възрастни хора с умствени увреждания - грижа в общността (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Дневен център за пълнолетни лица с умствени увреждания „Ривиера“	35 места	държавно
2.	Дневен център за пълнолетни лица с умствени увреждания „Слънчевата къща“	25 места	държавно

„Дневните центрове за пълнолетни лица с увреждания“ са форми за подкрепа на пълнолетни лица с трайни увреждания, в които се създават условия за обслужване, отговарящи на ежедневните и рехабилитационните им потребности, както и на потребностите от организация на свободното време. Потребителите се подпомагат от професионалисти, с цел социално включване и превенция на настаняването им в специализирана институция.

Функционирането на два дневни центъра с общ капацитет 60 места – за целева група пълнолетни лица с умствени увреждания са достатъчни за рамките на общината, тъй като съгласно Тарифата за таксите за социалните услуги, финансирани от Републиканския бюджет, потребителите заплащат 30% от размера на пенсията си за ползване на услугата. Това прави социалната услуга не особено привлекателна за тях.

Социалните услуги от резидентен тип на територията на общината са представени от две защитени жилища за пълнолетни лица с умствена изостаналост, с общ капацитет 10 места, съгл. Таблица 11.

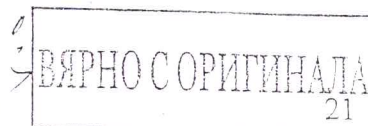

Таблица 11 Социални услуги за възрастни хора с умствена изостаналост – резидентен тип (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост „Аугуст Мозер“	6 места	държавно
2.	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост „Гаврош“	4 места	държавно

"Защитено жилище" е форма на социална услуга за пълнолетни лица с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, които подпомагани от специалисти, водят относително самостоятелен начин на живот в среда, близка до семейната. Предоставяните дейности в защитените жилища оказват подкрепа и консултиране на лица, навършили 18 години, осигуряват се подслон, храна, дрехи. Осъществяват се занимания, с които потребителите да подобрят умения си за справяне с ежедневните дейности в бита, водене на независим начин на живот, с цел превенция на настаняването им в специализирана институция. Осигурява се безопасна и сигурна среда за потребителите на социалната услуга и защита на техните интереси.

Реализираните социални услуги са финансирани от държавния бюджет, предоставят се от външни доставчици след проведен конкурс, на основание чл. 37 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане.

Поради липсата на места в защитените жилища на територията на общината и липсата на специализирана институция, ДСП – Варна изпраща документите за настаняване на желаещите в други общини.

Считано от 01.01.2015г. на основание промяна в чл. 36 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и направено проучване на потребителите от социални работници в Дирекция „Социално подпомагане“ - Варна, едното от защитените жилища за младежи напускащи специализираните институции „Гаврош“, беше трансформирано в защитено жилище за хора с умствена изостаналост – капацитет 4 места, а другото в наблюдавано жилище – капацитет 4 места.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане“, общо 24 лица с умствена изостаналост чакат настаняване в специализирана институция, център за настаняване от семеен тип или защитено жилище от областта.

Таблица 12 Лица от община Варна, чакащи за настаняване – по заявления към ДСП подадени по постоянен адрес на лицата (Източник: ДСП- Варна).

Лица с умствена изостаналост, чакащи за настаняване в СИ или ЦНСТ/ЗЖ към 01.01.2017г.	24
---	----

ВАРНО С ОРИГИНАЛА

През последните няколко години част от неправителствените организации, работещи с лица с психични разстройства и умствена изостаналост стартираха кампании за Подкрепено вземане на решения. Целта е „подкрепеният“ да се превърне максимално в независима личност, която да има по- спокоен и достоен живот. Като част от програмата стартира кампании за набиране на обществена подкрепа за реформа в законодателството. Тя касае запрещението, настойчивостта и попечителството на лица с психични и интелектуални проблеми.

Извод: Предоставяните социални услуги не отговарят в достатъчна степен на потребностите на хората с умствени увреждания от общината. Необходимо е да се има предвид, че потребители настанени в услугите от резидентен тип не следва да идват от семейна среда, а от институциите. Обратния процес ще задълбочи институционализацията, а няма да спомогне за нейното предотвратяване. В същото време, отчитайки специфичните проблеми на всяка целева група – лица с физически, умствени, психически проблеми или деменции има потребност от подпомагане на семействата на тези лица за грижа в дома им, за да не се допуска настаняването в домове.

Предложение: Необходимо е реализирането на Центрове за настаняване от семеен тип за хора с умствени увреждания/Защитено жилище, които да обезпечат потребностите на гражданите. Необходимо е разкриване на Кризисен център за пълнолетни лица с увреждания. Необходимо е разкриването на център „Подкрепено вземане на решения“.

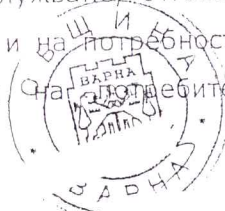
ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ФИЗИЧЕСКИ УВРЕЖДАНИЯ

На територията на община Варна функционира една специализирана институция за възрастни хора с увреждания – Дом за пълнолетни лица с физически увреждания.

Таблица 13 Социални услуги за възрастни хора с увреждания – институционална грижа (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Дом за пълнолетни лица с физически увреждания	40 места	държавно

Домът за пълнолетни лица с физически увреждания е специализирана институция за лица с физически увреждания, установени с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК. Създадени са условия за обслужване, отговарящи на ежедневните, социалните и терапевтичните потребности и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти на потребителите. Гарантирано е

ВАРНА С ОРИГИНАЛА

осигуряването на жизнения минимум и задоволяване на базовите потребности на възрастните хора, гарантирано е равноправното положение в обществото, преодоляване на изолираността и правото за самостоятелно вземане на решения.

Имайки предвид националната политика за деинституционализация на услугите за възрастни хора е необходимо осигуряване на социални услуги, които да задоволят потребностите на нуждаещите се в домашна среда.

Извод: Наличният капацитет на услугите с целева група възрастни хора с физически увреждания не е достатъчен за потребностите на гражданите, живеещи на територията на община Варна.

Предложение: Да бъдат разкрити два центъра за настаняване от семеен тип на територията на община Варна с целева група „пълнолетни лица с физически увреждания“

ВЪЗРАСТНИ ХОРА С ДЕМЕНЦИЯ

24 милиона души по света са диагностицирани с деменция и техният брой се удвоява на всеки 20 години. В България хората с тази диагноза наброяват 100 000, като половината от тях са с Алцхаймер. Единодушно е становището на експертите от Световната здравна организация, че деменцията е един от най-значимите здравни и социални проблеми на 21-ви век, нареждайки се до съдовите и онкологични заболявания. Хората с деменция имат нарушения в паметта, ориентацията, вниманието и езика. Поради тези причини те не могат да се справят с ежедневните си занимания самостоятелно. Заболяването засяга възрастни над 60 години, предимно жени. Около 5-15% от населението в света между 65 и 79 годишна възраст и 20-30% между 80 и 95 години боледуват от деменция. За да може да бъде овладяна, болестта трябва да бъде диагностицирана в ранен стадий на развитие. Според проучване на сдружение „Алцхаймер-България“ при около 30% от случаите диагнозата е поставяна със 6-месечно закъснение. Липсват и медицински заведения със специализирани отделения за хора с Алцхаймер. Близки на болните споделят, че са връщани от лекарски екипи, защото болестта е нелечима. Много голяма част от тях нямат необходимата информация как да се грижат за болния.

В община Варна не се предоставят социални услуги за възрастни хора с деменции. Поради тази причина лица с деменция – жители на община Варна са настанявани в институции на територията на друга област.

Видно от таблица 14, броят на лицата, чакащи за настаняване в специализирана институция или резидентна услуга от 68 лица през 2015 година се е увеличил на 82 през 2016г.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Таблица 14 Лица от областта, чакащи за настаняване – данни по заявления към ДСП по постоянен адрес на лицата от областта (Източник: ДСП - Варна).

Лица с деменция, чакащи за настаняване в СИ или ЦНСТ/ЗЖ 31.12.2015	68
Лица с деменция, чакащи за настаняване в СИ или ЦНСТ/ЗЖ, 31.12. 2016	82

Извод: Липсва социална услуга за целева група „хора с деменции“.

Предложение: Необходимо е разкриването на социални услуги от резидентен тип за целева група хора с деменции – център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с деменция, Дневен център за пълнолетни лица с деменция, Център за социална рехабилитация и интеграция /с целева група възрастни хора с деменция и Алцхаймер/.

САМОТНИ СТАРИ ХОРА

На територията на община Варна функционират две институции с целева група – стари хора. Едната от социалните услуги е предоставена за управление на външен доставчик, на основание Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане /таблица15/.

Таблица 15 Социални услуги за стари хора - институционална грижа (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Дом за стари хора „Гергана“	100 места	държавно
2.	Дом за стари хора „Иван Златоуст“	43 места	държавно

"Дом за стари хора" е специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно чл. 68, ал. 1 – 3 от Кодекса за социално осигуряване, включително на онези от тях, които са с физически увреждания и имат процент намалена работоспособност, установен с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК. Създадени са условия за цялостно обслужване на потребителите, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти. Гарантирано е осигуряването на жизнения минимум и задоволяване на базовите потребности на възрастните хора, гарантирано е равноправното положение в обществото, преодоляване на изолираността и правото за самостоятелно вземане на решения. Капацитетът на домовете за стари хора е непрекъснато запълнен, като има чакащи регистрирани в Дирекция „Социално подпомагане“ – Варна.

На територията на община Варна няма изградени и функциониращи социални услуги от резидентен тип за стари хора.

ВЕРНО С ОРИГИНАЛА

Община Варна реализира 8 социални услуги в общността за възрастни хора със и без увреждания, като се осигурява подкрепа в собствените им домове или почасови услуги. Функционират 24 пенсионерски клуба.

Таблица 16 Социални услуги за възрастни хора с увреждания и стари хора – резидентна грижа и грижа в дома (Източник: Община Варна).

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Наблюдавано жилище	8 места	държавно
2.	Приют за временно настаняване на бездомни лица	100 места	местно
3.	Център „Домашна грижа“	80 места	местно
4.	Домашен социален патронаж	550 места	местно
5.	Домашен помощник	60 места	местно
6.	Обществена трапезария към Домашен социален патронаж	515 места	местно
7.	Обществена трапезария към Сдружение „Здраве, култура, самочувствие, интегрирано устойчиво развитие“	550 места	местно
8.	Личен асистент		проект

В наблюдаваното жилище, приюта за бездомни възрастни лица и семейства, се осигуряват базовите потребности на хората от храна, ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и потребностите от организация на свободното време и личните контакти. От 01.01.2017 г. се увеличи капацитета на Приюта за бездомни възрастни лица и семейства от 50 на 100 места.

Освен туристически, образователен и културен център Варна е привлекателен град и за много хора от рисковите социални групи. Проблем представляват все по-вече бездомни и просеци лица. Този проблем се задълбочава през зимните месеци, през които местата в Приют за бездомни лица и семейства работи над капацитета. През изминалите години при капацитет 50 места, в студените дни при минусови температури в приюта са намирали подслон 110 възрастни. Очертава се проблем и се формира потребност от разкриването на здравно – социална услуга – център за палиативни грижи за болни, бездомни и социално слаби лица с държавно финансиране. Този вид интегрирана услуга следва да осигури, освен задоволяване на базовите потребности, така и медицинска грижа. Голяма част от бездомните лица нямат доходи, други са с минимални такива от пенсии. Предвид живота им на улицата, бездомниците често

ВЯРНО С ОРИГИНАЛ 126

попадат в болнични заведения с тежки диагнози, трудноподвижни са или неподвижни. В настоящия приют не е осигурена грижа за лица със заболявания.

Грижите в собствения дом на потребителите осигуряват удобство и спокойствие на възрастните, болни и самотни хора. Домашен социален патронаж е социална услуга, доказала своята ефективност през годините. Грижите в дома, които предоставят мобилните екипи на ДСП са комплексни дейности, свързани с доставка на приготвена храна, поддържане на жилището, пазаруване, поставяне на инжекции и взимане на лекарства, медицинско наблюдение, съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждане; битови услуги и др. Дейностите се осъществяват по график и подкрепят потребителите при осъществяване на ежедневните им дейности.

Услугите, осигуряващи грижа в домашна среда се предоставят и от звено „Помощ в дома“ към Домашен социален патронаж и Български Червен кръст чрез Център „Домашни грижи“. „Помощ в дома“ стратира на 12.12.2012г. като проект „Персонални услуги за социална подкрепа“ – финансиран от Европейския социален фонд чрез Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013 по схема за безвъзмездна финансова помощ „Помощ в дома“. Бенефициент по сключения договор е Община Варна, а изпълнител „Домашен социален патронаж“, като към него е създадено Звено за услуги в домашна среда. На трудов договор са назначени 30 домашни помощници, които обгрижват общо 60 потребители. Стойността на безвъзмездната финансова помощ беше 188 054,10 лв. Проектът приключи на 11.04.2014г. като Община Варна осигури устойчивост на тази услуга, която е търсена от потребители и има регистрирани чакащи лица.

Обществените трапезарии осигуряват порция топъл обяд ежедневно в делничните дни за 1065 варненци.

На 17.09.2015г. между МТСП, чрез Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“ и районите на община Варна - „Одесос“, „Приморски“, „Младост“, „Владислав Варненчик“ и „Аспарухово“ беше подписан договор „Комплексни услуги за достоен и независим живот“ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SM90P001-2-002 „Независим живот“. Общата цел на проектното предложение е подобряване качеството на живот и на достъпа до услуги за социално включване на хора с увреждания и хора над 65 год. в невъзможност за самообслужване чрез социални и здравни услуги. 247 лица от община Варна се обслужват в домашна среда и още 200 души в новосъздадените за целта центрове за предоставяне на комплексни услуги, разположени в сградите на съответната районна администрация. Срокт на изпълнение на проекта е 20 месеца.

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Извод: Общата тенденция е застаряване на населението. Успоредно с реализиране процесите на деинституционализация е необходимо и предприемането на превантивни мерки с цел предотвратяване настаняването в институции и разкриване на алтернативни социални услуги.

Предложение: Необходимо е повишаване капацитета на социалните услуги, предоставяни в семейна среда на Домашен социален патронаж, осигуряване на устойчивост на социалната услуга «личен асистент», разкриване на социална услуга «социален асистент»; разкриване на център за палиативни грижи за болни социално слаби лица, както и разкриване на център за настаняване от семеен тип за стари хора.

ПЕНСИОНЕРИ

Населението в България продължава да намалява, застарява и емигрира. От НСИ посочват, че на всеки 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, се падат 62 лица, които влизат в работоспособна възраст. Друг фактор, който влияе отрицателно върху възрастовата структура е емиграцията. Демографските проблеми не са характерни само за България, а за повечето европейски страни, например с подобни темпове на влошаваща се възрастова структура са страни като Германия, Гърция, Италия и Португалия. При намаляващ брой на работещите, икономиката и доходите няма как да растат, а без това така желаното подобряване на стандарта на живот няма как да се случи. Пенсионерите в България са около 2,2 милиона, като почти 60% от тях са с пенсия до 271 лева. Българските пенсионери са с най – ниски пенсии сравнено с всички Европейски страни.

По данни на НОИ най – голям е делът на пенсионерите в община Варна с пенсии за стаж и възраст – 69 318, следвани от тези с пенсии за инвалидност – общо 27 763.

На територията на община Варна функционират 24 пенсионерски клуба. С местни средства се реализира една социална услуга с капацитет 45 места за възрастни жени – център за социална рехабилитация и интеграция.

Всяко поколение има своите ценности, които дефинира по различен начин, в контекста на своята възраст и жизнен опит. Възрастните искат да се цени и възприеме опитът и мнението им, а за младите е достатъчно околните да чуят това, което имат да им кажат. Не е необходимо ценностите на едно поколение да се налагат над друго. Модел за взаимодействие между младото поколение и хората в пенсионна възраст чрез обмяна на житейски опит, образование и общи дейности би допринесло за взаимно подпомагане на лицата от различни възрасти и подобрило качеството им на живот.

ИСТИННО С ОРИГИНАЛА

Извод: Високия брой на лицата в пенсионна възраст, влошеното им здравословно състояние, ниския размер на пенсиите, водят до повишаване риска от изолация и невъзможност тази група от населението да води самостоятелен начин на живот.

Препоръка: Разкриване на мобилен център за възрастни хора „Сребърна социална борса“.

ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ

Насилието се разглежда като резултат от агресивното поведение на хората един спрямо друг, с което преднамерено се нанася вреда – физическа или психическа, на индивид или група. За възникването на насилието няма еднозначно обяснение. Съществено влияние обаче оказват фактори като анонимността на съвременното общество, в което разрушаването и загубата на социални връзки е често явление; наблюдаващата се понякога драстична промяна в ценностната система, при която стойности като солидарност, готовност за оказване на помощ или съчувствие се изтласкват на заден план от консуматорската ориентация и стремеж към печалба. Разрушаването на традиционните семейни структури също спомага за възникване на насилие. Броят на семействата с един родител или само с едно дете нараства. На този фон липсата на време за възпитанието на детето може да се превърне в проблем толкова бързо, колкото и прекалено големите очаквания и техният натиск върху детето. Факторите, които подпомагат насилието са разнородни:

- о Насилие в социалното обкръжение. Често насилственото поведение на деца и младежи е продължение на една фатална семейна "традиция".
- о Условията на живот. Те, включително и жилищните условия на младите хора, също се отразяват на развитието им.
- о Общуването с връстниците. То играе изключителна роля за развитието на идентичността на младите хора. Присъединяването към определена група, която извършва престъпления, представлява конкретна опасност.
- о Медиите. Понякога те формират у децата и младежите впечатлението, че някои от конфликтите могат да се решат само чрез насилие. Така младите хора получават "убедителни аргументи" в полза на подобни "успешни" стратегии за действие и самите те възприемат такова поведение. Това влияние се засилва, когато младежите израстват в среда с изразено насилие и редовно са изложени на медийна бруталност.
- о Към типично младежките форми на насилие може да причислим: телесна повреда; заплашване; принуда; изнудване и грабеж; противозаконно унищожаване или нанасяне на щета на чужда движима или недвижима вещ и др.

Отчитайки данните, през месец август 2015 година след обявен конкурс на

СЪВЪРШНО С ОРИГИНАЛА

основание Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане община, Варна сключи договор с външен доставчик, на който предостави управлението на социалната услуга „център за социална рехабилитация и интеграция“ за лица, жертви на насилие и трафик с капацитет 20 места.

Други две социални услуги, които работят на територията на общината предоставят социална закрила за целева група – жертви на насилие.

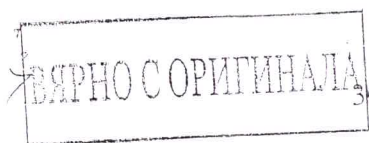
Социалната услугата „кризисен център“ функционира като делегирана от държавата дейност с капацитет 10 места. Управлява се от Фондация „SOS-семейства в риск“. В Кризисен център „SOS“ се настаняват жени и деца, претърпели домашно насилие или трафик на хора. Предоставяните услуги включват кризисно настаняване и удовлетворяване на ежедневните потребности от подслон, храна, облекло за периода на престоя, кризисна интервенция, психологически консултации психотерапия, социално посредничество и застъпничество, правни консултации и процесуално представителство при водене на дело по Закона за защита от домашното насилие, програма за подкрепа и подготовка на свидетели в наказателни производства, индивидуална и групова превантивна работа, дейности по организация на свободното време. Центърът е с 24-часов режим на работа.

Ресурсен център за жени в неравностойно функционира от 2008 година. Местоположението му в район с концентрирано население от малцинствен произход спомага за разпознаване признаците на домашно насилие и предприемане на мерки за намаляване на агресията във семейна среда.

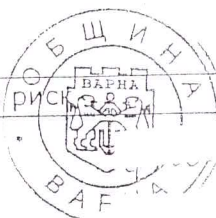
Таблица 17 Социални услуги с целева група – лица, жертви на насилие
(Източник: Община Варна):

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица, жертви на насилие и трафик	20 места	местно
2.	Кризисен център	10 места	местно
3.	Ресурсен център за жени в неравностойно положение	30 места	местно

Извод: Община Варна е разкрила достатъчно на брой социални услуги с капацитет необходим за покриване социалната закрила на жертвите на насилие. В борбата с насилието следва да се включат всички институции на национално ниво, които имат касателство към този проблем.

5.	ЦСРИ за деца в неравностойно положение	Деца в риск от отпадане от училище	30	местно
6.	ЦСРИ «Прегръдка»	Деца с увреждания	40	местно
7.	ЦСРИ за деца с психични разстройства	Деца с увреждания	20	местно
8.	ЦСРИ за деца с множество увреждания «Ирис»	Деца с увреждания	30	държавно
9.	ЦОП «Варна»	Деца и семейства в риск	100	държавно
10.	ЦОП «Другарче»	Деца и семейства в риск	40	държавно
11.	ЦОП «За по-добро бъдеще»	Деца и семейства в риск	60	държавно
12.	ЦОП «Бъдеще за децата на Аспарухово»	Деца и семейства в риск	80	местно
13.	Социални асистенти за деца	Деца с увреждания	120	местно
14.	ДЦДМУИ «Св. Йоан Златоуст»	Деца и младежи с увреждания	40	държавно
15.	Звено «Майка и бебе»	Деца в риск от изоставяне	8	държавно
16.	Център за работа с деца на улицата «Гаврош»	Деца в риск	20	държавно
17.	ЦНСТ за деца без увреждания «Другарче»	Деца без увреждания	8	държавно
18.	Център за настаняване от семеен тип «Мопилино»	Деца с увреждания	10	Държавно и дофинансиране
19.	Център за настаняване от семеен тип «Владиславо А»	Деца с увреждания	14	Държавно и дофинансиране
20.	Център за настаняване от семеен тип «Владиславо В»	Деца с увреждания	14	Държавно и дофинансиране
21.	Център за настаняване от семеен тип «Тополи А»	Деца с увреждания	14	Държавно и дофинансиране
22.	Център за настаняване от семеен тип «Тополи В»	Деца с увреждания	14	Държавно и дофинансиране
23.	Център за настаняване от семеен тип «Тополи С»	Деца с увреждания	14	Държавно и дофинансиране
24.	Център за настаняване от семеен тип «Изгрев - изток»	Деца без увреждания	14	Държавно и дофинансиране
25.	Център за настаняване от семеен тип «Изгрев - запад»	Деца без увреждания	14	Държавно и дофинансиране
26.	Приют за деца	Деца в риск	15	държавно

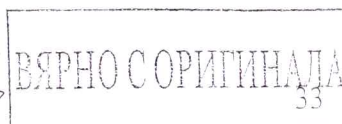

ВАРНА С ОРИГИНАЛА

27.	ДДЛРГ «Княгиня Надежда»	Деца, лишени от родителска грижа	20	държавно
-----	-------------------------	-------------------------------------	----	----------

Спрямо развитите социални услуги за деца е необходимо:

1. Повишаване капаците на център за социална рехабилитация и интеграция за деца с множество увреждания с 10 места.
2. Повишаване капацитета на център за обществена подкрепа „За по – добро бъдеще“ с 20 места.
3. Повишаване капацитета на Център за обществена подкрепа „Другарче“ с 20 места.
4. Повишаване капацитета на център за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания с 15 места.
5. Разкриване на кризисен център за деца с капацитет 20 места.
6. Повишаване капацитета на център за социална рехабилитация и интеграция на деца с множество увреждания с 10 места
7. Разкриване на Дневен център за деца и младежи с увреждания – седнична грижа – капацитет 25 места.
8. Повишаване капацитета на услугата „социален асистент“ за деца и финансиране като делегирана от държавата дейност.
9. Реформиране на част от центровете за настаняване от семеен тип с целева група „деца/младежи с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи“.
10. Разкриване на Център за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянна медицинска грижа.
11. Разкриването на втори Общностен център за деца и семейства, както и осигуряване на устойчивост на функциониращия в момента по проект.
12. Разкриване на два дневни центъра за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства.
13. Разкриване на два дневни центъра за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства.
14. Разкриване на Кризисен център за деца от 0 до 5г.
15. Разкриване на Дневен център за деца с нарушение в моториката със или без умствена недостатъчност.
16. Разкриване на два Центъра за специализирана здравно – социална грижа за деца с високо рисково поведение и потребност от специализирани здравни грижи.
17. Разкриване на Наблюдавано жилище за младежи от 18 до 21 години.
18. Разкриване на Преходно жилище за младежи от 15 до 18 години.
19. Разкриване на два центъра за настаняване от семеен тип за деца с девиантно поведение.

20. Провеждане на специализирано обучение на приемни семейства, в които да бъдат настанявани деца с девиантно поведение.

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА

Таблица 19 Социални услуги за възрастни хора, реализирани на територията на община Варна (Източник: Община Варна)

№	ВИД СОЦИАЛНА УСЛУГА	ЦЕЛЕВА ГРУПА	КАПАЦИТЕТ	ФИНАНСИРАНЕ
1.	Домашен социален патронаж	Възрастни хора в неравностойно положение	550	местно
2.	Домашен помощник	Възрастни хора в неравностойно положение	60	местно
3.	Център «Домашна грижа»	Възрастни хора в неравностойно положение	80	местно
4.	Обществена трапезария ДСП	Лица и семейства в неравностойно положение	515	местно
5.	Обществена трапезария към външен доставчик	Лица и семейства в неравностойно положение	550	местно
6.	ЦСРИ за незрящи лица	Възрастни със зрителни увреждания	40	държавно
7.	ЦСРИ за лица със слухови проблеми	Възрастни със слухови увреждания	40	държавно
8.	ЦСРИ за възрастни с езиково-говорни нарушения	Възрастни с нарушени езиково-говорни функции в следствие на инсултни състояния	40	местно
9.	Бизнес център за възрастни хора с увреждания	Възрастни хора с увреждания	40	местно
10.	Ресурсен център за жени в неравностойно положение	Жени в неравностойно положение, вкл претърпели насилие и трафик	30	местно
11.	ЦСРИ за възрастни жени	Жени в пенсионна възраст	45	местно
12.	Център за равни възможности	Възрастни хора с увреждания	40	местно
13.	ЦСРИ за хора с увреждания «Шанс за хора с увреждания»	Възрастни хора с увреждания	50	местно
14.	ЦСРИ «Вижън1»	Възрастни хора с физически увреждания	30	държавно
15.	ЦСРИ «Вижън2»	Възрастни хора с физически увреждания	30	държавно

ЯРНО С ОРИГИНАЛА

16.	ЦСРИ «Чайка»	Възрастни хора с умствена изостаналост	30	държавно
17.	ЦСРИ за лица зависими от алкохол	Лица зависими от алкохол	25	местно
18.	ЦСРИ за възрастни хора с психични разстройства «Равен шанс»	Възрастни хора с психични проблеми	25	местно
19.	ЦСРИ за лица, жертви на насилие и трафик	Лица, жертви на насилие и трафик	20	местно
20.	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания «Ривиера»	Възрастни хора с умствена изостаналост	35	държавно
21.	Дневен център за пълнолетни лица с увреждания «Слънчевата къща»	Възрастни хора с умствена изостаналост	25	местно
22.	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост «Аугуст мозер»	Възрастни хора с умствена изостаналост	6	държавно
23.	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост «Гаврош»	Възрастни хора с умствена изостаналост	4	държавно
24.	Защитено жилище за хора с психични разстройства «Адаптация»	Възрастни хора с психични разстройства	8	държавно
25.	Наблюдавано жилище	Пълнолетни лица	4	държавно
26.	Социален учебно-професионален център «Анастасия Д-р Железкова»	Пълнолетни лица със и без увреждания	55	държавно
27.	Кризисен център	Лица, претърпели насилие и трафик	10	държавно
28.	Приют за възрастни	Бездомни лица и семейства	100	местно
29.	Дом за стари хора «Гергана»	Лица, в пенсионна възраст	100	държавно
30.	Дом за стари хора «Иван Златоуст»	Лица, в пенсионна възраст	43	държавно
31.	Дом за пълнолетни лица с физически увреждания	Възрастни хора с физически увреждания	40	държавно

Спрямо развитите социални услуги за пълнолетни лица е необходимо:

1. Разкриване на дневен център за пълнолетни лица с деменция и Алцхаймер;
2. Разкриване на център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция;
3. Разкриване на център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства;

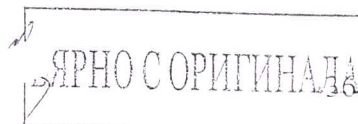

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

4. Разкриване на център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания;
5. Разкриване на дневен център – седмична грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания;
6. Разкриване на център за социална рехабилитация и интеграция за пълнолетни лица с увреждания;
7. Повишаване капацитета на социалните услуги, предоставяни в семейна среда на Домашен социален патронаж, Домашен помощник;
8. Разкриване на социална услуга «социален асистент» за възрастни хора;
9. Осигуряване на устойчивост на социалната услуга «личен асистент» за възрастни хора;
10. Разкриване на център за палиативни грижи за болни социално слаби лица.
11. Разкриване на Защитено жилище.
12. Разкриване на Наблюдавано жилище.
13. Разкриване на мобилен център „Сребърна социална борса”.
14. Разкриване на Кризисен център за пълнолетни лица с увреждания.
15. Разкриване на център „Подкрепено вземане на решения”.
16. Разкриване на Център за заместваща грижа за пълнолетни лица.

Анализ на човешките ресурси за предоставяне на услуги

Практика в Община Варна е предоставяне управлението и организирането на социални услуги на външни доставчици – неправителствени организации или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, съгласно Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане след провеждане на конкурсна процедура. От предоставените 58 социални услуги на територията на община Варна, 37 са предоставени за управление на външни доставчици. Използването на публично-частното партньорство в този аспект има много предимства. Като резултат се повишава качеството на услугите, намаляват се разходите, създават се работни места в социалния сектор. Отношенията са договорени дългосрочно за срок от 3 до 5 години, като финансиране се осигурява от общинския или държавния бюджет, без да се изключва участието на частния партньор. Друго предимство е разпределение на отговорностите и рисковете между публичния и частния партньор. Партньорските организации имат голям опит и капацитет в реализирането на социални дейности. Разполагат с обучени специалисти за работа с рискови групи.

Като проблем се формира липсата на супервизия, както за решаване на сложни и комплексни случаи, изискващи работа на различни специалисти, така и супервизия на работещите в социалните услуги с цел предотвратяване синдрома на професионално прегаряне - Burnout.

Финансов анализ на дейностите на община Варна

Анализирайки финансовите параметри на приетите и изпълнявани през годините от 2012 до 2017 Социални програми е видно, че община Варна реализира по – голяма част от социалните услуги от собствения си бюджет.

Таблица 20 Финансиране на социални услуги (Източник: Община Варна)

СОЦИАЛНА ПРОГРАМА	ФИНАНСИРАНЕ ОБЩО	ФИНАНСИРАНЕ МЕСТНО	ФИНАНСИРАНЕ ДЪРЖАВНО
2012 г.	8 567 000 лв.	4 445 060 лв.	4 121 940 лв.
2013 г.	9 625 000 лв.	5 074 597 лв.	4 550 403 лв.
2014 г.	9 932 621 лв.	5 185 045 лв.	4 747 576 лв.
2015 г.	12 819 000 лв.	7 936 335 лв.	4 882 665 лв.
2016 г.	13 593 364 лв.	8 147 082 лв.	5 446 282 лв.
2017 г.	13 305 393 лв.	7 357 751 лв.	5 947 642 лв.

Въпреки заложените финансови средства и във връзка с развитието на нови социални политики на национално ниво, през новия стратегически период се очертава необходимост от допълнително финансиране на услуги в домашна среда – за възрастни и деца.

Заклучения и препоръки.

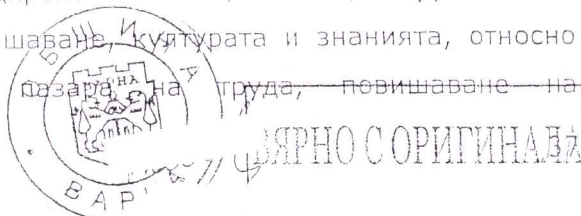
Основни изводи от ситуационния анализ и препоръки

Необходимо е да се предоставят услугите в дома на потребителя /там където е възможно това/.

Необходимо е обединяване усилията на социалните работници от услугите за деца в риск и социалните работници от Отдел „Закрила на детето“ за осигуряване превенция на изоставянето и реинтеграция на изоставените деца в биологичните или приемни семейства.

Необходимо е предприемането на превантивни мерки с цел предотвратяване настаняването в институции на възрастните хора.

Необходимо е стимулиране работата на специалистите в социалните услуги в общността за намаляване броя на децата, непосещаващи училище, както и работата на центровете за обществена подкрепа и на Общностен център, които да работят активно със семействата за повишаване на културата и знанията, относно правата на децата, реализация на

квалификацията, с цел създаване на по - добри условия на живот на децата от малцинствен произход и тези в неравностойно положение.

За повишаване благосъстоянието на населението е необходимо провеждане на национална политика, свързана с повишаване размера на доходите, респ. пенсиите, намаляване нивото на безработица, респ. разкриване на нови работни места, което да намали броя на гражданите, поставени в рисковата група на бедността.

Необходимо е провеждането на национална политика, относно установяване на факторите и социалните механизми срещу въвличането на деца в трафик, борба с трафика и насилието над хора и създаване на национална система за социална закрила на жертвите на насилие и трафик.

Необходимо е изготвяне на задълбочен анализ относно причините за агресивното поведение между децата, на база на който да бъдат създадени програми за интерактивна работа с децата още в начален курс на обучение.

За да имат ефективност националните политики, следва да координират и съгласуват действията си всички компетентни публични институции, както и да се работи в посока повишаване капацитета на работещите по превенция и борба с поставените проблеми.

От направения анализ на фактичестката обстановка се формираха приоритетни направления, които следва да бъдат заложи в Общинска стратегия за развитие на социалните услуги за период 2016 - 2020 година.

Направление 1: Деинституционализация на социалните услуги за деца.

Направление 2: Деинституционализация на социалните услуги за възрастни хора и хора с увреждания.

Направление 3: Развитие на човешките ресурси.

Направление 4: Изграждане на междусекторно сътрудничество.

ИДЕНТИЧНО С ОРИГИНАЛА 88